

การบริหารเชิงกลยุทธ์กับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9
THE STRATEGIC MANAGEMENT AND SCHOOL ENVIRONMENT
UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 9

ชลธิชา ร่มโพธิ์ศรี¹

CHONTICHA ROMPHOREE

วรกาญจน์ สุขสดเขียว²

VORAKARN SUKSODKIEW

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 2) การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จำนวน 56 โรงเรียน โดยมีผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน ประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 1 คน และครู จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูล 112 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามแนวคิดของเซอร์โตและปีเตอร์ และการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนตามแนวคิดของแอสติน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
- 2.การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. การบริหารเชิงกลยุทธ์กับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : การบริหารเชิงกลยุทธ์/การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

¹ นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

The purposes of this research were to know 1) the strategic management of administrators under the Secondary Educational Service Area Office 9 2) the school environment of the schools under the Secondary Educational Service Area Office 9 and 3) the relationship between strategic management and school environment of under the Secondary Educational Service Area Office 9. The sample consisted of 56 schools under the Secondary Educational Service Area Office 9. The respondents in each school were administrators and teachers totally 112 people. The instrument was a questionnaire about the strategic management on Certo and Peter's concept and school environment on Astin's concept. The statistical used to analyze the data were frequency (f), percentage (%), arithmetic mean (\bar{X}), standard deviation (SD) and Pearson's product moment correlation coefficient.

The findings of this research were as follows:

1. The strategic management of administrators under the Secondary Educational Service Area Office 9, as a whole and as individual, were at high level.
2. The school environment of under the Secondary Educational Service Area Office 9, as a whole and as individual, were at high level.
3. There was significantly between the strategic management and school environment of school under the Secondary Educational Service Area Office 9 at .01 level.

บทนำ

การศึกษานับเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการพัฒนามนุษยชาติ เป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษาของทุกประเทศล้วนมุ่งสู่การพัฒนาพลมนุษย์ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุขซึ่งเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาจะต้องจัดการศึกษาและบริหารการศึกษาให้สอดคล้องกับกระแสของการเปลี่ยนแปลง (วิจนารัตน์ ควรรดี และณมน จินั่งสุวรรณ, 2558 ; 12-20) เยาวชนไทยจึงไม่สามารถเรียนรู้ได้อยู่เพียงแคในห้องเรียนเหมือนเช่นในอดีตได้อีกต่อไป เนื่องจากภายนอกห้องเรียนนั้นมีสิ่งดึงดูดความสนใจอีกมากมาย การพัฒนาเยาวชนไทยจึงต้องพัฒนาทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills) ควบคู่กับทักษะชีวิต (Life Skill) เพื่อมุ่งไปสู่ทักษะเพื่อการ

ดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (วิโรจน์ สารรัตน์, 2556 ; 113) ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เนื่องจาก เป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพ ของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษา ได้แก่ ประสิทธิภาพของการบริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัยและเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ การบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นวิธีการบริหารอีกรูปแบบหนึ่งที่เหมาะกับการบริหารสถานศึกษาโดยเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ภายในองกรและสภาพแวดล้อมภายนอก ตลอดจนการกำหนดแผนกลยุทธ์ขององค์กรแล้ว นำไปสู่การปฏิบัติ แผนกล

ยุทธ์กำหนดขึ้นเพื่อให้บุคลากรของสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์นอกจากนี้การจัดสภาพแวดล้อมยังเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการสร้างบรรยากาศที่ดีภายในโรงเรียนและยังส่งผลกระทบต่อกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนและการทำงานของครู ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีนั้นจะต้องอาศัยกระบวนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม เช่นเดียวกับร่างกรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2574 ที่กำหนดวิสัยทัศน์ให้มีความสำคัญกับการสร้างระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นกลไกหลักของการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของทุนมนุษย์และรองรับการศึกษา การเรียนรู้ และความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง มุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา มีกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาสามประการ คือ 1) พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ 2) พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ที่เป็นผู้เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ 3) พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ โดยพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาทุกระดับและทุกประเภทให้สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และ 4) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559 ; 1-11) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ได้ดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกระดับ พร้อมกับทบทวนและสะท้อนความคิดเห็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาซึ่งกำหนดนโยบายและจุดเน้น 9 ประการเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ครู และผู้บริหาร เพื่อผลักดันให้คุณภาพการจัดการศึกษาสูงขึ้นและได้

ดำเนินการวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาซึ่งกำหนดนโยบายและจุดเน้น 9 ประการโดยพบสภาพปัญหาการจัดการศึกษา 3 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านคุณภาพการศึกษา 2. ด้านโอกาสทางการศึกษา 3. ด้านการบริหารจัดการ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9, 2561 ; 3-22) จากการศึกษาแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2560-2564 ซึ่งได้ทำการวิเคราะห์ สถานการณ์สภาพแวดล้อมโดยดำเนินการตามกระบวนการวิเคราะห์ปัจจัยทางยุทธศาสตร์ (SWOT Analysis) 15 ด้าน ตามนโยบายเร่งด่วนของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อการปฏิรูปการศึกษา พบว่านโยบาย ด้านที่ 3 การอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ มีจุดอ่อน (Weaknesses) เรื่อง การจัดแหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการอ่าน การเขียน นโยบาย ด้านที่ 4 เด็กออกกลางคัน/เด็กตกหล่น มีจุดอ่อน (Weaknesses) เรื่องสภาพแวดล้อมในโรงเรียนไม่เหมาะสมและนโยบายด้านที่ 12 การพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษ มีจุดอ่อนเรื่องครูไม่ใช้สื่อและนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ ครูและผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญในการจัดการเรียนรู้ มีอุปสรรค เรื่องสภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน และยังพบว่าผู้นำทางการศึกษายังไม่กล้าเปลี่ยนแปลงการศึกษาในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี, 2560) เพื่อให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น จึงจำเป็นต้องพัฒนากระบวนการบริหารที่เข้มแข็งมีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อส่งผลให้มีการพัฒนาคุณภาพและเปลี่ยนแปลงการทำงานของครูและบุคลากรภายในโรงเรียนที่จะต้องร่วมมือร่วมใจกัน

รวมถึงการจัดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ

ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาการบริหารเชิงกลยุทธ์กับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 เพื่อให้ทราบถึงภาพรวมของการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ตลอดจนเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการวิจัย ไปใช้กำหนดกลยุทธ์ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นการกำหนดทิศทางในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

2. เพื่อทราบการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

คำถามของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดข้อคำถามของการวิจัยดังต่อไปนี้ คือ

1. การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 อยู่ในระดับใด

2. การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 อยู่ในระดับใด

3. การบริหารเชิงกลยุทธ์กับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 มีความสัมพันธ์กันหรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้

1. การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 อยู่ในระดับปานกลาง

2. การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 อยู่ในระดับปานกลาง

3. การบริหารเชิงกลยุทธ์กับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 มีความสัมพันธ์กัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยโดยศึกษาการบริหารเชิงกลยุทธ์กับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ผู้วิจัยได้นำแนวคิดกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของเซอร์โตและปีเตอร์ (Certo and Peter, 1990 ; 10-14) ที่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม 2) การกำหนดทิศทาง 3) การกำหนดกลยุทธ์ 4) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ 5) การควบคุมกลยุทธ์ และการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนตามแนวความคิดของแอสติน (Astin, 1968 ; 9-14) ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) สภาพแวดล้อม ด้านกลุ่มเพื่อน 2) สภาพแวดล้อมด้านการเรียน 3) สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร 4) สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จำนวน 61 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง 56 โรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ตารางประมาณการขนาดตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จากนั้นผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบแบ่งประเภท (stratified random sampling) โดยจำแนกโรงเรียนตามสหวิทยาเขต

ผู้ให้ข้อมูล

กำหนดผู้ให้ข้อมูลในแต่ละสถานศึกษาจำนวน 2 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาการในตำแหน่ง จำนวน 1 คน และ ครู จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 112 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรพื้นฐาน และตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. **ตัวแปรพื้นฐาน** เป็นตัวแปรเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง

2. **ตัวแปรที่ศึกษา** เป็นตัวแปรเกี่ยวกับ การบริหารเชิงกลยุทธ์ ตามแนวคิดของเซอร์โต และปีเตอร์ (Certo and Peter) คือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดทิศทาง การกำหนด กลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ การควบคุม กลยุทธ์ และศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ตามแนวคิดของแอสติน (Astin) คือ สภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อน สภาพแวดล้อมด้านการเรียน สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นจำนวน 1 ฉบับจำแนกออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบคำถามในเรื่องเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน ตามแนวคิดของเซอร์โตและปีเตอร์ (Certo and Peter) ประกอบด้วย 5 ตัวแปรย่อย ดังนี้ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดทิศทาง การกำหนด กลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการควบคุมกลยุทธ์ของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ตามแนวความคิด ของแอสติน (Astin) ประกอบด้วย 4 ด้านที่สำคัญ ดังนี้ สภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อน สภาพแวดล้อมด้านการเรียน สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามขึ้นตามนิยามตัวแปรที่ศึกษา โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาค้นคว้าหลักการ แนวคิด วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาพัฒนาเครื่องมือภายใต้คำปรึกษาของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ขั้นที่ 2 การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างให้กับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน

5 คน พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหา กับ วัตถุประสงค์ของการวิจัย ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) ได้ค่า IOC มากกว่า 0.6 - 1.0 แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 8 จำนวน 15 โรงเรียนละ 2 คน รวม 30 คน

ขั้นที่ 4 หาความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา โดยใช้วิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.991

ขั้นที่ 5 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ความถี่ (f) และร้อยละ (%)

2. การวิเคราะห์การบริหารเชิงกลยุทธ์และการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา โดยใช้ค่ามัธยฐานคณิต (arithmetic mean : \bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : SD) โดยพิจารณาค่ามัธยฐานคณิตของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลและเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1977)

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง การบริหารเชิงกลยุทธ์กับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Productmoment

Correlation Coefficient) แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวความคิดของฮิงเคิล (Hinkle, 1998)

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงกำหนดรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย ศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคต่างๆ จากเอกสาร ข้อมูลทางสถิติ รายงานและบทความต่างๆ พร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาแนวคิด หลักการทฤษฎี เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำโครงการวิจัย และเสนอโครงการวิจัยต่อภาควิชาการบริหารการศึกษา เพื่อขออนุมัติโครงการงานวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัยตามโครงการวิจัย เป็นขั้นตอนการจัดสร้างเครื่องมือ นำเครื่องมือไปพัฒนาและตรวจสอบ เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของเครื่องมือ แล้วนำไปเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่กำหนดเป็นตัวอย่างในการวิจัย นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาตรวจสอบ ความสมบูรณ์ของข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนเสนอผลการวิจัยต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามที่คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะ แล้วจัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผลการศึกษา

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยัง โรงเรียน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 56 โรงเรียนมีผู้ให้ข้อมูล โรงเรียนละ 2 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ ผู้รักษาการในตำแหน่ง จำนวน 1 คน และ 2) ครู จำนวน 1 คน รวม 112 คน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถาม กลับคืนมาครบทั้ง 56 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพ ของ ผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า ส่วนมากเป็นเพศหญิง จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 53.57 มีอายุ 50 ปีขึ้นไป มากที่สุด จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 42.90 ผู้ตอบแบบสอบถามจบการศึกษาระดับปริญญาโทมากที่สุด จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 65.18 ตำแหน่งปัจจุบัน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ครู จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบันไม่เกิน 5 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 18.75

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

(n = 56)

การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน	\bar{X}	SD
1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม	4.33	0.54
2. การกำหนดทิศทาง	4.34	0.52
3. การกำหนดกลยุทธ์	4.35	0.51
4. การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ	4.40	0.47
5. การควบคุมกลยุทธ์	4.33	0.49
รวม	4.35	0.46

จากตารางพบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, SD = 0.46)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัธยัม เลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.40$, SD = 0.47)

การกำหนดกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.35$, SD = 0.51) การกำหนดทิศทาง ($\bar{X} = 4.34$, SD = 0.52) การควบคุมกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.33$, SD = 0.49) และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 4.33$, SD = 0.54) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.47 - 0.54 มีการกระจาย ของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

(n = 56)

การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน	\bar{X}	SD
1. สภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อน	4.33	0.48
2. สภาพแวดล้อมด้านการเรียน	4.38	0.48
3. สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร	4.45	0.50
4. สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่	4.40	0.50
รวม	4.39	0.44

จากตารางพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39, SD = 0.44$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิม เลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สภาพแวดล้อม ด้านการบริหาร ($\bar{X} = 4.45, SD = 0.50$) สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ ($\bar{X} = 4.40, SD = 0.50$) สภาพแวดล้อมด้านการเรียน ($\bar{X} = 4.38, SD = 0.48$) และ สภาพแวดล้อม ด้านกลุ่มเพื่อน ($\bar{X} = 4.33, SD = 0.48$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.48 - 0.50 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน (X_{tot}) กับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน (Y_{tot}) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมและรายคู่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารโรงเรียน (X_{tot}) กับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน (Y_{tot}) เท่ากับ .732 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง โดยคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุดคือ การควบคุมกลยุทธ์ (X_5) กับสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ (Y_4) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .703 ส่วนคู่ที่มีค่าความสัมพันธ์ต่ำสุดคือการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (X_1) กับสภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อน (Y_1) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .489

สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับมัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ การกำหนดกลยุทธ์ การกำหนดทิศทาง การควบคุมกลยุทธ์ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ตามลำดับ
2. การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับมัชฌิมเลข

คณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมด้านการเรียน และสภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อน ตามลำดับ

3. การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง การบริหารเชิงกลยุทธ์กับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ในขั้นต้น ผู้วิจัยได้นำไปสู่การอภิปรายผล ดังนี้

1. การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการศาสตร์ด้านการบริหารจัดการที่ดี พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเพราะในปัจจุบันที่สภาพสังคมเต็มไปด้วยการแข่งขัน ไม่เว้นแม้แต่ในภาคของการศึกษา ส่งผลให้ ทุกโรงเรียนตื่นตัวกับการสร้างภาพลักษณ์ และผลสำเร็จของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ผู้บริหารจึงให้ความสำคัญกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ของโรงเรียนเพื่อนำพาไปสู่ผลสำเร็จตามที่โรงเรียนมุ่งหวัง สอดคล้อง กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ได้ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกระดับ พร้อมกับทบทวนและสะท้อนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาซึ่งกำหนดนโยบาย และจุดเน้น 9 ประการเป็นยุทธศาสตร์สำคัญ

ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ครู และผู้บริหาร เพื่อผลักดันให้คุณภาพการจัดการศึกษาสูงขึ้น เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานส่งผลให้ทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 กำหนดทิศทาง การดำเนินงานของโรงเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยพิจารณาสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลกระทบต่อการทำงานของโรงเรียนและพิจารณา สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน เปิดโอกาสให้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและบุคลากรของโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผน และเลือกวิธีการดำเนินงานที่เหมาะสม ทั้งนี้ ผู้บริหารจะต้องวางแผนกลยุทธ์ ที่ชาญฉลาดกำหนดกลยุทธ์ที่แตกต่างอย่างสร้างสรรค์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานที่เหนือกว่าและเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริจินดา แจ่มแจ่ม ได้ ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผล ต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษา สุพรรณบุรี เขต 2 พบว่าการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน

เมื่อพิจารณาแต่ละรายด้าน พบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการนำกลยุทธ์ ไปปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด ทั้งภาพรวมและรายข้อคำถามอยู่ในระดับมากอาจเนื่องมาจากผู้บริหาร ครู และบุคลากรของโรงเรียนได้นำกลยุทธ์ของโรงเรียนไปจัดทำแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม จนนำไปสู่การปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนด ซึ่งถือว่าการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ เป็นหัวใจสำคัญของการบริหารเชิงกลยุทธ์ หากโรงเรียนมีกลยุทธ์ดีเพียงใดก็ตามแต่หากไม่นำกลยุทธ์นั้นไปสู่วิปฏิบัติที่แท้จริงก็ไม่อาจทำให้โรงเรียน ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ จากผลการวิจัย

แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนโดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงาน กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ มีการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรมที่สอดคล้องกับกลยุทธ์ เปิดโอกาสให้บุคลากรของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานตามแผนกลยุทธ์อย่างชัดเจน มีแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติในโรงเรียนอย่างเหมาะสม มีการดำเนินกิจกรรม/โครงการที่เกิดขึ้นประโยชน์ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ตามแผนกลยุทธ์ และดำเนินการตามแผนกลยุทธ์จนประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งผู้บริหารให้ความสำคัญตั้งแต่ขั้นตอนแรกของกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ คือ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก เพื่อหาจุดแข็งและจุดอ่อนของโรงเรียน รวมไปถึงโอกาสและอุปสรรคของบริบทรอบด้าน แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ไปกำหนดทิศทางที่โรงเรียนต้องการมุ่งไปสู่ความสำเร็จ การกำหนดทิศทาง ของโรงเรียนที่ชัดเจน จนเป็นแนวทางการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าประสงค์ และสามารถวัดผลได้ ผู้บริหารต้องกำกับติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้บุคลากรของโรงเรียนมีส่วนร่วมในประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาผลงานในครั้งต่อไป รวมถึงมีการเสริมแรงและสร้างขวัญกำลังใจด้วยวิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสมยังมีการเปิดโอกาสให้บุคลากรของโรงเรียน มีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานและจัดทำเครื่องมือสำหรับการติดตามประเมินผลที่มีความชัดเจน นำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับงานวิจัยของจิระศักดิ์ ทุบจิว ได้ศึกษาวิจัย

เรื่องการบริหารเชิงกลยุทธ์กับการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่าการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพร ภิรมย์เมือง ได้ศึกษาเรื่องการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร กับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่าการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ว่าการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องจากการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) ที่มุ่งเน้นให้ คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม ในการบริหารจัดการศึกษา มีกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่สำคัญ คือ การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ที่เป็นผู้เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่าตามคุณภาพมาตรฐานเหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ โดยพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาทุกระดับให้สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ส่งผลให้สถานศึกษาทุกแห่งจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านโครงสร้าง ด้านกายภาพ รวมถึงกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ และทักษะจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องไปกับสำนักงาน เขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ได้ดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกระดับ พร้อมกับทบทวนและสะท้อนความคิดเห็นข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาซึ่งกำหนดนโยบายและจุดเน้น 9 ประการเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ครู และผู้บริหารเพื่อผลักดันให้คุณภาพการจัดการศึกษาสูงขึ้น โดยเฉพาะในจุดเน้นที่ 5 คุณภาพห้องเรียนสู่สากลที่ส่งเสริมให้โรงเรียนทุกแห่งในสังกัดจัด ด้านบรรยากาศภายในโรงเรียนและในห้องเรียน ให้น่าอยู่ น่าเรียน เป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด ถูกสุขลักษณะ มีวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ สื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในห้องเรียนที่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน มีแหล่งสืบค้นข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ มีบรรยากาศเหมาะสม ต่อ เรียน รู้ ของ นักเรียน ที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา มีป้ายนิเทศให้ความรู้ที่ทันต่อเหตุการณ์ ด้านคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ออกแบบการจัดการเรียนรู้ อิงมาตรฐาน ใช้ ICT เพื่อการสอนและสนับสนุนการสอน ส่งเสริมให้ครูจัดทำวิจัยในชั้นเรียน และการสร้างวินัยเชิงบวก จัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาการทางสติปัญญา ใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม ผสมกับการนำบริบท และภูมิปัญญาของท้องถิ่นบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ พร้อมทั้งคอยให้คำแนะนำ คำปรึกษา และแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้เรียน ทั้งด้านการเรียนและคุณภาพชีวิต ทำให้นักเรียนรู้สึกมีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ เมื่ออยู่ในโรงเรียนเกิดความรู้สึกต้องการมีโรงเรียนเพื่อเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของอาริยา สตาร์ตัน ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตราชเทวีพบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาแต่ละรายด้าน พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งภาพรวมและรายข้อคำถามอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทที่สำคัญในการขับเคลื่อนโรงเรียนไปสู่เป้าหมายความสำเร็จ เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ ในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อสร้างให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยเฉพาะการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนเป็นสิ่งผู้บริหารทุกระดับให้ความสนใจเนื่องจากสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาได้อย่างเต็มตามศักยภาพ เพราะสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อจิตใจและพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยตรง การจัดสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีนั้นอาศัยกระบวนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของวอลเบอร์รี่ (Walberly) ที่ว่าสภาพแวดล้อมทางการเรียนเป็นสภาพแวดล้อมที่มีลักษณะเป็นนามธรรมหรือสภาพแวดล้อมทางด้านจิตวิทยา หากพิจารณาในระดับห้องเรียน สภาพแวดล้อมทางด้านจิตวิทยา คือบรรยากาศของชั้นเรียนซึ่งเปรียบเสมือนกลุ่มของสังคมที่มีอิทธิพลต่อสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้สอดคล้องกับพัชราภรณ์ โพธิสัยที่ศึกษาเรื่องสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาคานาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่าสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาคานาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. การบริหารเชิงกลยุทธ์กับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมมี

ความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 เมื่อพิจารณาการบริหารเชิงกลยุทธ์ พบว่า มีความสัมพันธ์กับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ทุกด้าน ซึ่งสอดคล้อง ตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ว่ามีความสัมพันธ์กัน ผลดังกล่าวอาจเนื่องมาจากผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนโรงเรียน เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถการบริหารเชิงกลยุทธ์ สามารถวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในเพื่อทราบจุดแข็ง และจุดอ่อนหรือทรัพยากรที่มีอยู่ของโรงเรียน และวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกให้ทราบถึงโอกาสและอุปสรรค เพื่อกำหนดทิศทางและกลยุทธ์ที่มีความสอดคล้องกัน นำไปสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริงในทุกๆระดับ มีการกำกับติดตามและประเมินผล การปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการและเครื่องมือที่มีคุณภาพ เพื่อขับเคลื่อนโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารเชิงกลยุทธ์กับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ไม่เพียงแต่ปฏิบัติตามนโยบายทางการศึกษาเพียงเท่านั้น ควรจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสำหรับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมอย่างชัดเจน อาจใช้วิธีการตรวจสอบสภาพแวดล้อมที่ง่ายที่สุดคือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) และนำผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนที่ผ่านมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานใน

การตรวจสอบสภาพแวดล้อมด้วย นอกจากนี้ระหว่างกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ผู้บริหารจำเป็นต้องคอยกำกับติดตามผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่องในทุกๆระยะ มีการกำหนดสิ่งที่จะประเมิน กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ กำหนดเกณฑ์มาตรฐาน นำไปสู่การประเมินผลการปฏิบัติงาน และนำ ผลการปฏิบัติงานมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ หากพบข้อบกพร่องจำเป็นต้องหาวิธีการปรับปรุงแก้ไขอย่างเหมาะสมและทันถ่วงที ทั้งนี้ผู้บริหารอาจใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศรูปแบบต่างๆ เข้ามาช่วยในการกำกับ ติดตาม และตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของบุคลากร

2. โรงเรียน ควรส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนนักเรียนด้วยกัน รวมทั้งครูควรส่งเสริมกระบวนการทำงานเป็นทีมด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย สร้างบรรยากาศเป็นกันเอง สนุกสนาน เพื่อให้นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เป็นผู้มีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนนักเรียน รุ่นน้อง และรุ่นพี่ รวมไปถึงการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์เก่ากับศิษย์ปัจจุบัน อาทิ การจัดกิจกรรมกีฬาสานสัมพันธ์ กิจกรรมเชิดชูศิษย์เก่า กิจกรรมพี่ดูแลน้อง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9
3. ควรมีการศึกษากาการบริหารเชิงกลยุทธ์กับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนสังกัดอื่น

เอกสารอ้างอิง

- จิระศักดิ์ ทูบจิว. (2557). การบริหารเชิงกลยุทธ์กับการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พัชรภรณ์ โพธิ์สัย. (2558). สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียน บ้านนาค้ำในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาบึงกาฬ สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วัจนรัตน์ ควตดี และณมน จินังสุวรรณ. (2558). “การปฏิรูปการศึกษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21,” *พัฒนาเทคนิคศึกษา* 27, 93 : 12-20.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2556) *กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษา กรณีที่สนับต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: หจก. ทิพย์วิสุทธิ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2560. 9 จุดเน้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ปีงบประมาณ 2559. สืบค้นจาก <http://www.matha.yom9.go.th/webspm9/index.php>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. สืบค้นเมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2559. (ร่าง) กรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560-2574). สืบค้นจาก [http:// www.onec.go.th/onec_web/page. hp?mod=Outstand&file=view&itemId=18](http://www.onec.go.th/onec_web/page.hp?mod=Outstand&file=view&itemId=18)
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี. (2559). *แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ประจำปีงบประมาณพ.ศ. 2560-2564*.
- สิรินดา แจ่มแจ้ง. (2560). การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- สุภาพร ภิรมย์เมือง. (2556). การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อารียา สตาร์ตัน. (2556). *แนวทางพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ต้องการพัฒนา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

Astin, Alexander. (1968).The methodology of research on college impact: Past II. Sociology of education.

Best, John W. (1977). Research in Education. 3rd ed. New Jersey: Prentice-Hal.

Certo, Samuel C. & J. Paul Peter. (1990). Strategic management a focus on process. New York: McGraw-Hill.

Likert, Rennis. (1967). “The Method of Constructing and Attitude Scale,” Readings in Attitude Theory and Measurement, ed. Martin Fishbein. New York: John Wiley & Sons.

Wallbery,(1987).Psychological environment in the international encyclopedia teaching and teacher education. Oxford: Pergaman Press.